

UNIVERSITATEA ACADEMIEI DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI

APROBAT

**la ședința Senatului Universității
Academiei de Științe a Moldovei**

Nr. 6
din „14” mai 2015

Președinte _____
acad. Maria Duca

CODUL DE ETICĂ AL UNIVERSITĂȚII ACADEMIEI DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI

*Elaborat în baza Codului de Etică aprobat în anul 2009 (pr. verbal nr. 3 din 22.10.2009) și
Codul de etică aprobat în anul 2013 (pr. verbal nr. 8 din 27.05.2013) cu modificările
prevăzute în Planul de Acțiuni de aderare la principiile Cartei europene a cercetătorilor și
Codului de conduită pentru recrutarea cercetătorilor*

CHIȘINĂU, 2015

SUMAR

PREAMBUL.....	3
<i>Capitolul I. PRINCIPII GENERALE.....</i>	3
<i>Capitolul II. DREPTURILE MEMBRILOR COMUNITĂȚII UNIVERSITARE</i>	4
<i>Capitolul II. OBLIGAȚIILE MEMBRILOR COMUNITĂȚII UNIVERSITARE.....</i>	5
<i>Capitolul III. ABATERILE DE LA CODUL DE ETICĂ.....</i>	6
<i>Capitolul IV. DISPOZIȚII FINALE.....</i>	7

PREAMBUL

Codul de etică și deontologie profesională (numit în continuare Cod) al Universității Academiei de Științe a Moldovei (numită în continuare UnAȘM) reprezintă un ghid privind conduita în spațiul academic. Fiecare membru al comunității academice are responsabilitatea de a acționa în mod etic și în conformitate cu următoarele principii: altruism, integritate, imparțialitate, responsabilitate, deschidere, onestitate.

Acest cod are scopul de a îmbunătăți procesul de formare profesională, morală și civică.

UnAȘM a recunoscut importanța valorilor etice încă de la fondarea sa. Valorile, care stau la baza eticii din cadrul instituției, sunt reflectate în Statutul UnAȘM, Regulamentele, dispozițiile și alte acte aprobate de Senat. Actele normative interne cuprind politici bine stabilite și definitive ce țin de activitatea fundamentală a instituției (instruire, cercetare, inovare și cultură). Codul reprezintă o totalitate de rigori care reies din principiile și valorile menționate.

Capitolul I. PRINCIPII GENERALE

Art. 1. Conform statutului său, UnAȘM este o comunitate academică cu misiunea de a asigura obținerea cunoștințelor competitive, moderne, bazate pe integrarea academică, științei și inovării, promovarea cercetării, afirmarea culturii și științei în circuitul mondial de valori și contribuția la dezvoltarea societății în cadrul unui stat de drept și democrat, păstrând cele mai bune tradiții universitare.

Art. 2. În realizarea misiunii sale și atingerea scopurilor ce țin de instruirea și formarea studenților, asigurarea excelenței în predare și educație, pregătirea și inițierea în cercetări științifice fundamentale și aplicative, promovarea relațiilor de cooperare, a valorilor și standardelor acceptate în spațiul învățământului superior și aria europeană de cercetare științifică și inovare, UnAȘM respectă toate drepturile și libertățile consacrate în Constituția Republicii Moldova, principiile fundamentale conținute în The Lima Declaration on Academic Freedom and Autonomy of Institution of Higher Education (1988), The Magna Charta of European Universities (Bologna, 1988), Declarația de la Bologna (1999) precum și principiile, stipulate în Carta Europeană a Cercetătorului și Codul de Conduită pentru Recrutarea Cercetătorilor, aprobate prin recomandarea 2005/251/CE a Comisiei Europene (2005).

Art. 3. În acest context, UnAȘM este atașată tradiției gândirii libere, recunoașterii drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, pluralismului politic și democrației.

Art. 4. UnAȘM este dedicată excelenței respectând astfel de valori ca integritatea academică, onestitatea și respectul față de activitatea intelectuală a altora. UnAȘM depune toate eforturile pentru a menține cele mai înalte standarde ale calității, integrității și demnității morale.

Art. 5. Scopul prezentului Cod este de a susține și de a dezvolta continuu climatul de cooperare, respect reciproc, colegialitate, politețe, încredere, discreție, solidaritate, pentru a facilita creșterea calității activității didactice, de cercetare, de educație; de a sublinia valorile fundamentale care stau la baza misiunii învățământului universitar; de a stabili un pachet de standarde de conduită profesională; de aduce mai multă claritate în privința responsabilităților și acțiunilor persoanelor implicate în procesul educațional și de cercetare științifică; de a asigura o conduită morală a membrilor comunității academice prin promovarea unei culturi instituționale corespunzătoare și prevenirea comportamentului neadecvat.

Art. 6. Principiile care stau la baza acestui Cod sunt: integritatea, libertatea academică, etica, intimitatea privată, imparțialitatea, onestitatea, egalitate de șanse, transparența, responsabilitatea, altruismul și nediscriminarea.

Art. 7. Codul include prevederi ce garantează participarea, cadrelor științifico-didactice, studenților, personalului administrativ al UnAȘM la aplicarea principiilor de etică și deontologie profesională și măsuri eficiente pentru descurajarea, prevenirea, semnalarea și corectarea eventualele comportamente lipsite de etică.

Art.8. Gestionarea, implementarea și comunicarea și reactualizarea regulilor și procedurilor privind etica profesională, asigurarea instruirii adecvate ce ține de aspecte de etică. se pune în sarcina Comisiei de Etică .

Capitolul II. DREPTURILE MEMBRILOR COMUNITĂȚII UNIVERSITARE

Art. 9. Membrii comunității academice și ceilalți angajați ai UnAȘM au drepturi și obligații care decurg din legislația națională în vigoare, reglementările și recomandările europene și internaționale la care UnAȘM a aderat, din regulamentele, ordinele și dispozițiile interne, precum și din prevederile contractului individual și colectiv de muncă sau de studii.

Art. 10. UnAȘM este un garant al drepturilor individuale fundamentale și asigură egalitate de tratament tuturor membrilor comunității universitare. UnAȘM încurajează munca intelectuală, instruirea și autoinstruirea, cercetarea și creația științifică, activitățile colegiale și toate obligațiile profesionale liber asumate.

Art. 11. Membrii UnAȘM se bucură de libertate academică deplină, fiind protejați de presiuni și constrângeri politice religioase, economice, de cenzură, manipulare și persecuții. Cercetările trebuie să fie elaborate, analizate și implementate în așa fel încât să asigure respectarea celor mai înalte standarde ale calității, integrității, aspectelor etice, și legislației, iar rezultatele acestor cercetări nu vor fi modificate sau negate în cazul când lezează anumite opinii, ideologii sau credințe. UnAȘM promovează o cultură de libertate academică, dar această libertate academică nu trebuie să împiedice criticile obiective de ordin științific și etic, justificate și necesare pentru dezvoltarea armonioasă a oricărui domeniu de știință.

Art. 12 În vederea sprijinirii și recunoașterii dreptului personalului științifico-didactic, studenților, personalului administrativ la autonomie personală, UnAȘM, asigură membrii săi cu condiții necesare pentru selectarea în mod liber a programelor de studii și de cercetare, oportunităților și nivelurilor de pregătire pe care le consideră adecvate pentru carierele academice și profesionale proprii.

Art. 13. O altă valoare etică asimilată și aplicată de UnAȘM este profesionalismul. Această valoare este dezvoltată în mod consecvent prin diverse mijloace ca elaborarea unor programe academice care să încurajeze în mod semnificativ cunoașterea științifică și să sprijine instruirea unor viitori profesioniști, recunoașterea și recompensarea rezultatelor de excelență atât la cadrele științifico-didactice, cât și la studenți și persoane cu atribuții manageriale și administrative, precum și descurajarea plagiatului, diletantismului și imposturii etc. UnAȘM respectă dedicația și devotamentul persoanelor care se implică și se dedică carierei academice, dar dezaprobă atitudinea persoanelor care folosesc instituția doar pentru a se servi și nu servesc instituția.

Art. 14. UnAȘM încurajează, promovează și protejează performanțele în activitatea didactică și de cercetare, cea culturală și sportivă; asigură recunoașterea meritelor, a creativității ce contribuie la creșterea prestigiului instituțional; asigură aprecierea și ierarhizarea calitativă în funcție de rezultatele obținute, încurajează concurența loială și dedicația față de domeniul de specialitate și față de instituție, precum și cooperarea profesională dintre personalul științifico-didactic, studenți, masteranzi, doctoranzi, în activitatea de educație și cercetare.

Art. 15. În spațiul universitar, membrii comunității academice și ceilalți angajați ai UnAȘM beneficiază de protecție din partea autorităților responsabile cu ordinea publică. În

cea ce privește intimitatea privată a membrilor săi, UnAȘM protejează dreptul la confidențialitate, oferind date cu caracter personal în condițiile legislației Republicii Moldova.

Capitolul III. OBLIGAȚIILE MEMBRILOR COMUNITĂȚII UNIVERSITARE

Art. 16. Fiecare membru UnAȘM are o obligație morală de a promova și contribui la organizarea, coordonarea activităților didactice și de cercetare ale UnAȘM.

Art. 17. Membrii comunității academice beneficiază pe deplin de libertate de expresie în activitatea întreprinsă, în baza exercitării și respectării autonomiei personale. Membrii UnAȘM se bucură de dreptul de asociere în sindicate, în vederea apărării drepturilor stipulate de legislație, se bucură de dreptul de a înființa și participa în societăți științifice, culturale și asociații sportive, naționale și internaționale pentru a contribui la prestigiul și imaginea publică a instituției.

Art. 18. Membrii UnAȘM au responsabilități profesionale, publice și civice care vor fi realizate într-o manieră eficientă și profesională. Toate activitățile de cercetare și studiu, vor fi orientate către necesitățile societății. Totodată, este garantat dreptul membrilor universității de a formula critici publice întemeiate și argumentate în ședințe de catedră, consilii, Senat, în întruniri studențești etc.

Art. 19. UnAȘM promovează o strategie de angajare bazată pe egalitatea oportunităților tuturor candidaților și angajaților în conformitate cu legislația în vigoare. Această regulă se aplică la toate aspectele ce țin de angajări, inclusiv recrutarea, selecția, angajarea, supravegherea, condițiile de muncă, remunerarea, instruirea, avansarea, retrogradarea, transferul, demiterea, etc. Angajarea și promovarea personalului academic și științific se face în baza meritelor relevante ale candidaților pentru postul respectiv, respectându-se principiile stipulate în Carta Europeană pentru Cercetători și Codul de Conduită pentru recrutarea Cercetătorilor. Selectarea candidaților se efectuează în conformitate cu prevederile legislației în vigoare și regulamentele interne.

În ceea ce privește concursurile de admitere la studiile de licență, masterat și doctorat, UnAȘM asigură transparența condițiilor și regulilor de admitere, criteriilor de evaluare.

Art. 20. Personalul științifico-didactic, administrativ, auxiliar al UnAȘM obligația de a respecta prevederile legilor în temeiul cărora își desfășoară activitatea, conform condițiilor stipulate în Codul muncii, Statutul UnAȘM, alte documente normative ale UnAȘM, precum și hotărârile administrației UnAȘM, facultăților și departamentelor; de a respecta ordinea, moralitatea, demnitatea personală și drepturile, atât în interiorul UnAȘM, cât și în exterior; de a asigura dezvoltarea unui mediu de respect reciproc, de a recunoaște și a aprecia demnitatea personală, toleranța, solidaritatea, dedicația față de instituție și față de valorile pe care aceasta le promovează; de a îndeplini obligațiile didactice, de cercetare și studiu, obligațiile ce decurg din fișa postului în mod adecvat, și în acord cu principiul profesionalismului, de asemenea, personalul științifico-didactic trebuie să posede și să demonstreze calități intelectuale și psihopedagogice, imparțialitate, corectitudine în activitatea didactică, de cercetare și publicare, de autoevaluare a performanței; personalul științifico-didactic este obligat să respecte principiul proprietății intelectuale, să precizeze contribuția personală într-o cercetare desfășurată prin acord de colaborare, să utilizeze informația prin citarea corectă și indicarea sursei de documentare; personalul științifico-didactic, personalul administrativ și cel auxiliar este obligat să nu accepte, să nu ofere și să nu tolereze folosirea unor mijloace ilicite în desfășurarea activității lor.

Art. 21 Persoanele care studiază în cadrul celor 3 cicluri universitare au obligația de a respecta autoritatea personalului academic, de cercetare și neacademic, precum și

autoritatea organismelor de conducere ale UnAȘM și ale facultăților; sunt obligați să nu primească, să nu ofere și să nu tolereze folosirea unor mijloace ilicite în activitatea de evaluare, în pregătirea referatelor, lucrărilor de licență, a disertațiilor, să nu tolereze plagiatul sub nici o formă; studenții, masteranzii și doctoranzii sunt obligați să folosească în mod civilizată patrimoniul Universității; să nu deterioreze infrastructura și dotarea sălilor de curs și de seminar, laboratoarelor, bibliotecii, căminelor, terenurilor sportive și a spațiilor amenajate pentru recreere; de asemenea, personalul științifico-didactic, personalul administrativ și cel auxiliar, precum și studenții și masteranzii nu vor comite fapte care să dăuneze imaginii și reputației UnAȘM.

Art. 22. Este interzisă desfășurarea în spațiul UnAȘM a unor activități ofensatoare la adresa cultelor care funcționează în mod legal în Republica Moldova.

Art. 23. UnAȘM nu va tolera orice discriminare pe criterii de gen, vîrstă, etnie, naționalitate sau origine socială, religie sau credință, orientare sexuală, limbă, handicap, opinii politice, condiție socială sau economică și nu va tolera orice formă de manifestare a antisemitismului, rasismului, șovinismului, xenofobiei, hărțuirii sexuale, etc.

Capitolul IV. ABATERILE DE LA CODUL DE ETICĂ

Art. 24. Se consideră abatere de la Codul de etică și se sancționează acțiuni precum fraudă sub orice formă în activitatea didactică, cercetarea științifică și în celelalte activități din UnAȘM; corupția sau favorizarea acesteia (de la acte de mituire, până la trafic de influență.); distrugerea, alterarea sau falsificarea documentelor și a bazelor de date ale Universității, ca și utilizarea lor în scopuri ilicite; furnizarea de informații false conducerii UnAȘM; orice formă de agresiune fizică sau morală; favoritismul sub orice formă; obținerea, pretinderea sau nerefuzarea unor avantaje necuvenite; folosirea unui limbaj contrar spiritului academic; practicarea unor atitudini și comportamente indecente, insultătoare sau obscene; utilizarea neautorizată și provocarea de prejudecii, cu vinovăție, a patrimoniului UnAȘM; denigrarea publică a personalului sau instituției de către membrii comunității universitare; folosirea abuzivă a calității de membru al comunității academice; organizarea și desfășurarea de activități politice în UnAȘM, ca și folosirea numelui UnAȘM, a resurselor umane, financiare sau materiale ale acesteia în scopuri politice, precum și discriminarea sub orice formă.

Art. 25. Este interzis și se sancționează plagiatul sub orice formă. Plagiatul este o formă, act sau caz de utilizare sau imitare integrală a limbajului și ideilor unui alt autor fără autorizare și prezentarea creației aceluși autor ca lucrare proprie. Este interzis să se facă abuz de statutul socio-profesional/ poziția ierarhică în exploatarea rezultatelor muncii științifice a altor persoane și se sancționează încălcarea dreptului la proprietate intelectuală.

Art. 26. Folosirea de către studenți a unor mijloace ilicite atunci când sunt supuși evaluării prin examene, colocvii, referate, lucrări de licență și disertații, constituie abatere. Se consideră mijloc ilicit orice procedeu de pregătire a răspunsurilor solicitate de examinatori în afara cunoștințelor deținute de către studenți, masteranzi și doctoranzi.

Capitolul V. DISPOZIȚII FINALE

Art. 27. Prezentul Cod va fi actualizat periodic în concordanță cu noile evoluții ce vor avea loc în domeniul educațional și de cercetare național și internațional.

Art. 28. Respectarea prevederilor Codului de Etică universitară este obligatorie pentru toți membrii comunității academice a Universității Academiei de Științe a Moldovei.

Art. 29. Codul de Etică al UnAȘM intră în vigoare la data aprobării de către Senatul Universității și plasării pe pagina web a Universității.

Art. 30. Subdiviziunile UnAȘM, facultățile și catedrele vor introduce modificările de rigoare în actele normative gestionate în vederea aducerii acestora în conformitate cu prevederile Codului.

Art. 31. În contractul individual de muncă, respectiv în contractul individual de studii, se va include o clauză prin care angajatul sau studentul menționează că a luat act de prevederile Codului de Etică și se angajează, sub semnătură, să respecte stipulările acestuia.

Art. 32. Nici o dispoziție a Codului nu trebuie interpretată în sensul restrângerii unor drepturi conferite expres prin lege.